BITI DJECI PRIJATELJ ILI RODITELJ – PITANJE JE SAD

Nikolina Vugdelija

Međunarodni dan obitelji uvijek nas iznova potiče na promišljanje o našim obiteljskim ozračjima. Poznato je da u suvremenim stilovima roditeljstva prevladava previše zaštitnički odnos prema djetetu, što onda može usporiti razvoj djetetove samostalnosti. Današnjoj djeci često nedostaje:

- čvrst i odlučan roditelj
- zdrava raspodjela uloga u kojoj se zna tko je roditelj, a tko dijete
- slobodna nestašna dječja igra bez strukturiranih aktivnosti i roditeljskih upadanja.

Djeca će kroz život steći brojne prijatelje, ali samo jednog oca i jednu majku pa nema potrebe da se i oni „utope" u tu masu prijatelja, već je nužno da oni njeguju uloge koje su dobili postavši roditelji, odnosno nužno je održavanje jasnih i čvrstih granica poželjnih ponašanja. Roditelji često ne prepuštaju djeci da se igraju u skladu sa svojom dobi, već rješavaju njihove sukobe, iz čega ponekad nastanu i obiteljske svađe. Djeca međusobne nesuglasice sama puno brže rješavaju, jer im je potreba za ljubavi i pripadanjem jača od potrebe za moći koja je važna odraslim osobama.

Naravno da ima svakakvih dana, ali svi mi duboko u sebi znamo što nam dominira odgojem te kakva nam je svakodnevna obiteljska energija.

Irena Orlović, neurolingvistička psihoterapeutkinja, kaže kako dijete za koje stalno radimo i koje neprestano spašavamo od loših ocjena, od truda, od posljedica, nikada neće naučiti spasiti samo sebe kada dođu teški dani, a teški dani dolaze svakomu. Jer je život jednostavno takav.

Dr. sc. Katarina Dodig-Ćurković smatra kako *odrasli odustaju od roditeljske odgovornosti i brišu granice između psihičkih i odgojnih problema*. Pravdaju dječji nemar, neizvršavanje obaveza i agresivnost „emocionalnom opterećenošću" i/ili bolešću djeteta. Čini se kao da im je lakše da je dijete bolesno, nego neodgojeno, jer je odgoj primarno roditeljski zadatak, a bolest rješavaju stručnjaci. No ponekad ono što zamjeramo djeci nije bolest, nego dijete koje nikada nije imalo priliku naučiti gra-

nice. A granice se ne razvijaju same od sebe, nego se uče u odnosu, kroz dosljednost, kroz iskustvo da postoje pravila koja vrijede i onda kada nam se ne sviđaju, kroz iskustvo da nelagoda nije nešto što se odmah uklanja, nego nešto što se može podnijeti.

Sve češće nam se roditelji u školi požale kako oni „ne mogu ništa svojoj djeci", jer njih ne slušaju, pa traže stručnu pomoć. Ponekad čak otvoreno kažu kako su nemoćni i da su odustali od svoga djeteta, a to je najčešće nakon prethodnih brojnih opravdavanja dječjih neprimjerenih ponašanja i okrivljavanja okoline za ta ponašanja. *Roditelj ne smije odustati od svog djeteta, a stručnjaci mentalnog zdravlja nisu i ne mogu biti zamjena za roditeljstvo.*

Dr. sc. Gordana Buljan Flander smatra kako porast agresivnog ponašanja kod djece ne možemo razumjeti kao izolirani fenomen niti kao „trend generacije", jer se ne radi o tome *da* su *djeca* postala lošija, nego o tome da *sve češće odrastaju bez dovoljno vanjske regulacije koja im je potrebna kako bi razvila unutarnju regulaciju*. U neurobiološkom smislu dijete uči regulaciju kroz odnos s odraslim koji može ostati miran, dosljedan i prisutan i onda kada dijete nije mirno, ugodno ni suradljivo, pa ako granica nema, a emocije su jake, dijete ostaje preplavljeno, a ako se pritom agresija tolerira ili relativizira, ona postaje način funkcioniranja – ne zato što dijete to bira, nego zato što ne zna drukčije.

U takvom sustavu, po riječima Buljan Flander, najviše gube djeca koja ne stvaraju probleme, koja uredno dolaze u školu, koja se trude, koja ne viču, ne razbijaju i ne traže hitnu pomoć, jer ona ne dolaze u fokus sustava, ali itekako gledaju i uče. Ono što uče jest da se trud ne isplati, da pravila nisu važna i da glasniji dobivaju više, a to je možda jedna od najopasnijih poruka koje kao društvo možemo poslati djeci.

Winston Churchill davno je zaključio kako je „lakše voditi državu nego obitelj", ali *nemojmo odustajati u svojim obiteljima, „u bitkama" koje vodimo u svojim malim krugovima velikih ljudi, već ih volimo i pratimo na njihovim životnim stazama!*